

12 RÖPIRAT.

Budapest 1883. április 15.

III. évfolyam

VII. füzet.

Pro domo.

Vasmegyében, hol a másfél év óta szünet nélkül dülő politikai pártharcz egy véres kimenetelű párbajban lelte, ki tudná hányadik felvonásának befejezését, most, hogy a kiömlött vér lehűtötte kissé a heves vért mindkét ellenséges táborban: „sequens Kopácsy” módjára úgy a kormánypárt mint a szélsőbaloldal bizonyos körei, – a mely pártok most úgy látszik rövid fegyverszünetet kötöttek, – énrajtam, a „pártonkivülin” kezdenek tűnődni. Vannak kormánypárti urak, kik azt mondják, hogy én nekem szélsőbali hírem van; azért tanácsos lesz – teszik hozzá jóakarólag, – nyilatkoznom, mert különben a jövő választásoknál ellenjelöltet kényszerülnek ellenem felléptetni. Viszont a szélső baloldaliaknak úgy látszik az a jámbor óhajásuk, hogy én hajtsam fejemet Helfy Ignác urnák, a szent-gotthárdi képviselőnek kormánypálczája alá, mert különben „kénytelenek lesznek ellenem ellenjelöltet felállítani.”

Ezen szíves hívogatást vagyis inkább „noszogatást” aztán a megyei függetlenségi párt lapja meg is fűszerezi holmi kecses bókokkal. Például, megtesz engem „egy politikai nullá”-nak, a ki „ideges ember” vagyok, és „izgatottan” járkálok a képviselőház padsorai között, mintha a házban *nem érezném* jól magamat,” hogy „az én választóim eljárásommal nem lehetnek megelégedve”, hogy „antisemita röpiratokat gyártok” sat. sat.

Amint a t olvasó láthatja, pompásan állunk Vasmegyében a pártoknak iránytadó urak egy része körül az antisemitizmussal. (Hanem hát igaz, hogy e megyében a virilisták még fél, de még csak egy harmad, sőt negyed részben sem zsidók, a mint már a legtöbb megyében az eset. De várjanak csak egy kicsit ama vasmegyei urak!)

Hát én ezen mindkét részről való szíves „noszogatásokra” kijelentem, hogy én nem azért hagytam oda a kormánypárti klubot, (amit, mellesleg megjegyezve, a Wahrmann-féle affaire nélkül is meg-

tettem volna, mert kilépési szándékomat Vasvárott már tavaly húsvétkor kijelentettem,) ismétlem, nem azért hagytam oda a kormánypárti klubot, hogy újra valamelyik klub békőiba veressem magamat s velem együtt az antisemita mozgalmat, hogy aztán az a klub a melybe lépek, a legelső alkalommal megtagadjon, a másik párt meg azért, mert nem hozzája tartozom, ezért folyton agyarkodjék reám.

Én nekem mindenki elvtársam, a ki antisemita, legyen az kormánypárti, mérsékelt ellenzéki vagy szélsőbali, s ellenfele vagyok mindenkinek, legyen az kormánypárti, mérsékelt ellenzéki vagy szélsőbali, a ki a zsidók szekerét tolja.

Így állván a dolog, én nekem a pártok között (és nem mint a megyei szélsőbaloldal közlönye élezel: „a pártok felett mint a koronás király” (sic!)) kell állanom: ezen távolságban minden elvbarátom hozzám férhet, tartozzék bármelyik párthoz.

A ki ezt az én, a helyzetből s elveimből folyó természetes politikai állásomat „képtelenségnek” tartja, az nem antisemita, az nem az én elvbarátom; de sőt többet mondok, az leplezett ellensége az antisemitizmusnak, következésképp közte s köztem közösség sem lehet. De ezen „színvallásra való kényszerítéssel” – mondjuk ki világosan – nem is czéloztatik más, mint hogy engem szűk látókörű pártkötelékeikbe lépre csalva, a következő pillanatban maguktól ellökjenek mint olyant, a ki a „zsidóhecsczel” a párttól a zsidókat elriasztom.

Versenyezzem csak úgy a kormánypárti mint a szélsőbaloldali klub a zsidófogdozásban: én miattam akár minden egyes zsidó választót kétfelé téphetnek. Én azonban zsidó módjára elveimmel handlérozni nem fogok, de a köpönyegforgatás se mesterségem.

Kerületemnek egy év múlva lesz alkalma nyilatkozni a fölött, meg van-e elégedve képviselői eljárásommal avagy sem»? Én úgy tudom, hogy a rumi kerület az utóbbi három ízben engem nem másért mint antisemita álláspontomért választott meg. Ennek a programnak alapján állok ma is; s így én csak küldőim akaratának vagyok végrehajtója, csak küldőim nézeteinek vagyok tolmácsa.

Ahhoz a viszonyhoz, a mely választóim s köztem fenáll, legalább míg mandátumom le nem jár, senki más emberfiának nincs semmi köze.

Ha mandátumom lejártával a megyebeli illető kölcsönös pártkoryphaeusok – s ezek közt főleg a hosszabb vagy rövidebb idő előtt a megyébe jött idegenek – jónak látják engemet azon kerületből, a melyet négy országgyűlésen át képviseltem, – kizavarni: hát akkor majd csak akad tán kerület az országban, a mely a saját szü-

lőmegyjéből száműzöttet befogadja. Annyit azonban bizton mondhatok, – s ezt már csupán az illető (s ma még a kormánynál is kormányibbaknak látszani akaró) k o r n a y p á r t i megyei uraknak mondom, – mikép ne áltassák magukat azzal, hogy a rumi kerületből én utánam k o r m á n y p á r t i képviselő fog kikerülni.

Most pedig a csupa szélső kormánypartiságtól és szélső baloldalságtól, úgy látszik, se látó se halló vasmegyei úgy kormánypartí mint szélsőbaloldali illető urak kegyes engedelmével tovább folytatom a „röpirat-gyártást”, s folytatni is fogom ezt a mesterséget mindaddig, akár tetszik az uraknak akár nem, a míg azt jónak és célszerűnek látom, s a míg az országban levő elvbarátaimnál támogatásra találok.

Budapest, ápril 8.

Istóczy Gyózó.

Zsidókérdés és antisemitizmus.

I.

Azon nagy nemzetközi mozgalmak között, melyek egyes korszakokban a művelt világot megrázkódtatták, talán egy sem volt mélyrehatóbb, általánosabb, és hozzá tehetjük: szükségesebb, mint a zsidóellenes mozgalom. A rabszolgák fölszabadítása, a politikai abszolutizmus lerontása, a jobbagység bakóinak széttörése, megannyi határkövek az emberiség előrehaladásában. Az állami és társadalmi kasztok várai, – melyek az emberiség nagyobb tömegének elnyomásával, egyes szűkkörű osztályokra szorították az anyagi és szellemi javak bírását, s a minden embert egyformán megillető emberi jogokat néhányak kiváltságává tették, – be vannak véve, szét vannak robbantva; elsöpörte őket a szabadság egyenlősítő szelleme; s a mi egy két bástyamaradvány ez ósdi várakból még fennáll, azok maguktól fognak összedőlni időhaladtával.

A szabadság, egyenlőség és testvériség küzdelme azonban a lelkiismereti és politikai szabadságért vívott harcok lezajlásával még nincs befejezve. A minden kasztok legkizárólagosabbika, mely az emberiség többi tagjaival minden egyezkedést, azokhoz minden közeledést a legkonokabb makacssággal visszautasít, mely önzésében annyira megy. hogy a kebelén kívül eső emberekkel nemhogy testvériséget és egyenlőséget nem akar, de azokat még embereknek sem ösmeri el, s azokat nemhogy szabadságban, emberi jogokban részeltetni nem kívánja, de azok rabszolgaságra vetésére, erkölcsi és fizikai megsemmisítésére törekszik, s azok ellenében tagjainak minden-

nemű gazság és bűn elkövetését nemcsak megengedi, de megparancsolja; azon kaszt, mely kizárólag maga számára vindikál minden jogot, s az egész földkerekségnek és a földkerekség minden javainak kizárólagos bírására vágyik: ezen kaszt nemcsak érintetlenül fenn áll, de sőt uralja a világot. E kaszt a szabadság, egyenlőség és testvériségnek nemcsak legengesztelhetlenebb, leghalálosabb és leghatalmasabb, de a legveszélyesebb ellensége is. A legveszélyesebb pedig azért, mert alattomos és álnok; mert álarcot visel; mert a színlelt szabadelvűség báránybőrébe rejti farkas-tagjait, s pusztítását többnyire a törvényszerűség látszatával űzi, s míg kezei a legundokabb gazságokat követik el, szájáról a humanitás és emberszeretet szép szavai áradoznak; gáztettei szabad üzhetését a jogegyenlőség és szabad vallásgyakorlat nevében követeli, s ha pusztító munkájában gátolni akarod, szabadelvűtlen reakciónariusnak, bigott fanatikusnak bélyegez; s ha bűneit szellőztetni merészeled, a világ fülét repeszti be a „türelmetlenség” és „üldözés” miatti jajveszéklésével. Ezen kaszt emberei ép oly ügyesek a többi emberek körülhálózása és tönkretévésében, a közvagyonosság, közerkölcs, közegészség és közbecsületesség aláaknázásában, mint gáztetteik elsimításában s a törvényszerűség látszata alá rejtésében. Ép oly ügyesen tartják ezek társadalomellenes céljaik és törekvéseik felől homályban az embereket, mint a mily ügyesek úgy az egyes embereknek, mint testületeknek és a sajtónak maguk iránt kedvezőre hangolásában, lekötekezésében, gyakran megvesztegetésében, és az ily lekötelezettek kihasználásában, s általuk a zsidó sophismák, zsidó eszmék és világnézet forgalomba hozásában. E kaszt mindenüvé befurakodik; nincs oly társulat, egyesület, vállalat, hogy abban legalább egy zsidóval ne képviseltetné magát, hogy mindenütt tudhassa mi történik, érdekeit mindenütt előmozdíthassa, s minden, céljait fenyegető, szándékoltt intézkedést még csirájában elfojthasson. Míg egy része e kasztnak a nép kifosztását űzi rendesen, addig másik része játszja a „nagy hazafit”, s örködik a kaszt érdekei felett. E kaszt ép úgy kiterjesztette hálóját minden államokra s azok intéző köreire, mint mindenemű testületekre és minden egyes emberre. Óriás és bámulatos rendszerét vitte végbe e kaszt az összes emberiség ép oly észrevétlen, mint alig széttephető behálózásának. Még egypár évtized kellett volna csupán, hogy e kaszt, bevégezve művét, összerántsa hálója hurkait, s a bennszorult lenyűgözött emberiséget rabszolgaságra vesse. A keresztény népeket és a civilizáció vívmányait soha még nagyobb veszedelem nem fenyegette, mint ma, a mozaizmus kasztja által. S ezen veszély különösen azért oly óriási, mert a keresztény emberek nagy tömege még ma is mit se tud róla, vagy legalább nem

ösmeri annak óriás voltát, vagy nem hiszi el, hogy e kaszt tagjai oly gonoszak mint a milyenek.

Azon mozgalom, mely e hatalmas kaszt megtörését és ártalmatlanná tételét tűzte ki célul: az antisemitizmus. Az antisemitizmus tehát nemcsak hasznos és szükséges mozgalom, de önmagunk iránti kötelesség. Az antisemitizmust elnyomni annyi volna, mint a zsidóknak céljaik elérésére szabad utat engedni; mint aláírni és megpecsételni saját vesztünket, mint belenyugodni abba, hogy részint rabszolgaságra vesszünk, részint kiirtassunk. Az antisemitizmus tehát a kor követelménye; mely követelménynek a ki első hangot adott, az hazánkfia, Istóczy Győző képviselő úr volt.

Az antisemitizmus – mint nem régen keletkezett – ma még első fejlődésben levő mozgalom. És bizonyos, hogy ma még nagy azok száma, kik részint szellemi vakság, részint tudatlanság, részint a zsidók nem ösmerése, részint minden, nem magán érdek iránti indolentia, részint anyagi vagy erkölcsi kötelezettség vagy morális gyávaság miatt közönbös sőt ellenséges állást foglalnak el a zsidóellenes mozgalommal szemben. Ámde az is bizonyos, hogy az élet tapasztalataiból nagyon sok kereszténynek lévén alkalma meggyőződni a zsidók veszélyességéről, ha nyíltan nem is csatlakoznak az antisemitizmushoz, sőt ha még ellene nyilatkoznak is, szívok mélyében helyeslik azt, és sikert kívánnak neki.

Hazánkban is még igen sokan – s különösen az állam, egyház és társadalom ügyeit intéző, vagy azok intézésére lényegesebben befolyó körök nagy része, (mint a kiknek egyrészt kevesebb alkalmuk van az életből megösmerni a zsidókat; és mint a kiket inkább érdekükben áll a zsidóknak anyagi és szellemi lekötöttségben tartani), mit sem akarnak tudni zsidókérdésről; tagadják ennek nemcsak jogosultságát, szükségességét, de még létezését is; a zsidóellenes mozgalmat egyesek, jelesül az antisemiták által mesterségesen fölidézett kóros társadalmi tünetnek lenni vitatják. Mások már megengedik a zsidókérdés fenforgását, és elősmerik, hogy e kérdést megoldani szükség; azt hiszik azonban, hogy Magyarországon meg lesz oldva a zsidókérdés, mihelyt a zsidók megmagyarosodnak, vagyis a magyar nemzettel egybeolvadnak: s ezek a magyarosítás és assimilatio bajnokai. Ezek ép úgy tévedésben vannak mint az elsők.

Ez utóbbiak, vagyis a magyarosítás és assimilatio hívei rendszeren tetszelegve emlegetik, hogy ők csak az igazságnak szószólói keresztények úgy, mint zsidókkal szemben, de ők nem antisemiták. Kendesen valamennyi író – a „12 röpirat” hasábjain megjelent cikkek íróit kivéve, – a ki a zsidókérdéshez hazánkban eddig hozzászólt, sietett mindjárt jó előre tiltakozni a föltevés ellen, mintha

ő antisemita volna. Ezen uraknak, kik úgy félnek az antisemitának tartatástól, s az antisemita névről úgy beszélnek, mintha ez egy rettenetesen megbélyegző gúnynév volna, elég lenne tán csak annyit mondani: Uraim! Hiába hirdetik önök, hogy nem antisemiták, mert mihelyt csak a legenyhébb kritikát, vagy csak az igazságnak bármily óvatos kimondását zsidók ellenében megkísérlik, azonnal antisemitáknak vannak tekintve a zsidók részéről s egyenrangba helyezve a legradikálisabb antisemitákkal; mert a zsidók szemében antisemita, és így a legveszedelmesebb ellenség (megkülönböztetve a közönséges ellenségtől, milyenek valamennyi keresztény, még a ma született is tekintetik általuk,) mindenki, a ki nem föltétlenül vak bámulója és magasztalója Izrael minden tagjának, a zsidó „nagy hazafiak”-tói kezdve a gyilkos sakterekig, s nem hú palástolója Izrael minden bűneinek ép úgy, mint akár egy telivér zsidó. Hát elég is lenne csupán ennyit mondani, ha az álokoskodás csak eddig menne, hogy antisemitának tartatni szégyen s megbélyegző dolog; hanem téves véleményeknek, rendesen zsidók és megvásárlottaik által forgalomba hozott egész tömege követi ezt.

Azon téves vélemények és sophismáknak, melyekkel Magyarországon a magyarosítás és assimilatio szószólói és a philosemiták magukat s másokat ámitják, forgópontja s a zsidófurfang által föltalált csalétek egyik leghathatós bika, az Idealismus holdkóros lovagjainak kedvencz rögeszméje s az érdekek által zsidó járomba fogottaknak önigazolásukra leggyakrabban előrántott talizmánya, a gondolkozni nem szeretők vesszőparipája ez a fából csinált vaskarika: „magyar zsidó”. Megkísérteni az e szavakhoz kötött fogalom s az e körül forgó, széles körben elterjedt sophismák absurditásának kimutatását, nem lesz tehát felesleges.

Valahányszor a zsidó kifogyott már a szabadelvűségedre és a jogegyenlőségre való hivatkozásból, (holott ép a szabadelvűség és jogegyenlőség követelménye, hogy a zsidó kasztszerű elzárkózottság várát leromboljuk és szabadság s jogegyenlőség ellenes törekvéseiknek gátat vessünk,) hát akkor a „magyar zsidó”-val áll elő. Magyarországon a „magyar zsidó” körül forgó téves vélemények sommája ez: A zsidó csak olyan ember mint a többi emberek, s hahogy közöttük több gazember találkozik mint a nem-zsidók közt. annak oka az, miszerint a zsidók egész a legújabb korig mindig éltek nyomva. Ezen elnyomás alatt kifejlett fajtulajdonaik a zsidóknak, az emancipáció és polgári házasság behozatala által lassankint megszűnnek, s a zsidók a nemzettel összeolvadnak, magyar zsidókká válnak. Németországban, Franciaországban és mindenik országban ugyanez az okoskodás járja, csak hogy persze az ottani viszonyokhoz

alkalmazottan; ott a „német”, „francia” stb. zsidó dívik, ép úgy mint nálunk a „magyar zsidó”. A minthogy ezen okoskodás örve alatt tette tönkre a zsidóság az ó-korban Alexandriát és Kómát; ezen okoskodás örve alatt igyekeznek kifosztani s rabszolgaságra vetni a mai nemzeteket. Mind e csal-észletek képtelenségét, hamis voltát fejtegetéseim fonalán megkísérlem lehető világosan kimutatni.

Nyiri Elek.

יהי אור

Jehi or! – Legyen világosság!

IV.

A Talmud.

Újabb időben gyakrabban került elő a napi sajtóban és a nép ajkán a Talmud neve; azt azonban nem haliam, hogy akár a kereszténység, akár a zsidóság részéről valaki a dologhoz jobbra vagy balra hozzászólt volna. Bizonyos e szerint, hogy a nagy közönség a Talmudot illetőleg tájékoztatva éppen nincs. Természetes, hogy a magyar olvasó kérdő tekintetét a „12 röpirat” felé fordítja. Magunkra vállalván a szövétnék hordozását zsidó ügyekben, a szíves olvasót ezennel oda vezetjük a zsidó tudomány, műveltség, jogi és erkölcsi elvek e tárháza elé, a zsidó hit- és erkölcstan e forrásához, melyből a tapasztalat szerint oly bőségesen folydogálnak a zsidó erkölcs tüneményei: a zsidók köznapi tettei, gyakorlata.

E kérdésre, hogy mi a Talmud ? egy mondatkával felelni nem lehet. Oly nehéz, oly bonyolódott tanulmány-tárgy az, miről a nagy közönségnek alig van kellő fogalma. Ha már a héber nyelv teljes ismerete egész életre szóló feladat, képzelni való, micsoda nehézségekkel áll szemben főleg egy keresztény talmudista! Pedig a héber nyelv tudása csak első lépcső e tudományszakban; utánna jön a khald, a szír, a szíro-khald (aramai); némi arab, és minthogy a Tal mudnak még ezektől is elütő *rabbinico-talmudicum* nyelvjárása is van: ezt is tudnia kell a talmudistának. A nevezettekben fölül elég görög sőt deák szó is fordul elő benne, s így egész élete rá megy az embernek csupa nyelvtanulásra, mielőtt a Talmud egy mondatkáját átolvasta volna. De még ez sem minden. Mielőtt a Talmudhoz kezdene valaki, alapos tájékozottsággal kell bírnia az ó-szövetség könyveiben, a Mazorában (sz. Írás magyarázat), a Targumokban (khald paraphrasisa az ószöv. sz. írásnak), a rövidítésekben; ismernie kell a zsidó történelmet, archaeológiát, az újabbkorí zsidó irodalmat, a rabbinusok

életrajzait, korukat, az illető korszak társadalmi viszonyait, szokásait, közmondásait, szójárásait, s minden egyéb apró körülményt. Ez ismét egy egész életkorba kerül, ha ker. theologus szándékozik e téren sikerrel működni. Zsidó gyermekek már zsenge korokban nyernek e tárgyakban oktatást; aztán a körülményeket, aprólékos szokásokat, idiotizmusokat stb. már jó eleve megtanulják szokásból, főleg ha valóban tudós rabbinus vezetésére vannak bízva. – Mindennek daczára 100 zsidó közül 99 nem képes a Talmudot olvasni. Sőt a rabbinusok között is a kitűnő tudós hírében áll az olyan, a ki meglehetősen talmudista. És gyakran van oly rabbinus, a ki egész életében mit sem tanult a Talmudon kívül, s mit sem is tud; mert rá nem ért egyebet tanulni mint a talmud segéd tudományait.

Közelebbi nem létében, egy távolabbi példával élünk. Hogy valaki magát magyar philologusnak tarthassa, nem elég neki egy oklevél az egyetemről azon alapon, hogy olvasta a magyar költőket, betűzött valamit Budenz szótárából; szükséges, hogy magyar nyelvünkön felül jól bírja a finn és török nyelveket azok több elágazásával; a hunnok ősi történelmét, ha lehet, közvetlen khinai források után, mert csak ez esetben leendenek képesek a „Latjatuc feleym zumtuchel”-t olvasni és megmagyarázni. Ehhez szükséges volna Budenz, Hunfalvy sat. urak összes ismereteit egyesíteni, s így állítani fel „Standard” (mérték) gyanánt a magyar philologia számára. Ily tudomány nélkül összes philológiánk nem boldogulna, ha egy 3-4 kötetes „Latjatuc feleym»-et adnának is a megoklevelezett nyelvész testület elé. Sőt még a fentdicsért nyelvészeti tekintélyek tudománya is csorbát szenved az „ysa”, a „jorgasson” (jorgossun) a „jochtatnia” s némely más régi szó értelmezésén; pedig így bajos valaki mást philologiai lovaggá ütni!

Ha már most így vagyunk saját anyanyelvünkkel; ha száz év óta minden tudósunk fáradozása kárba vész nyelvünk eredetének meghatározásán, a „Latjatuc” olvasásán: mit gondoljunk a Talmud olvasásáról? Talmud nyelve senkinek sem anyanyelve; ott nincsenek hangzók; kora másfélezer év; rajta a görbe-gurba betűkön a tollról oda perczent tinta csepp, egy légyköp óriási értelemváltozást idézhet elő; míg a halotti könyörgés szép tisztán van írva deák betűvel (fractura romána), s alig 5-600 esztendő.

Senki se ijedjen meg azonban e szerfelett nagy nehézségektől; mert valamint a magyar nyelv sikeres tanításához a fentebb vázolt mélységes tudomány nem kívántatik meg, úgy boldogulunk a Talmuddal is ama nagy előkészületek nélkül. A zsidók egyik fő szájaskodása ellenünk rendesen az, hogy mi a Talmudot *eredetiben nem vagyunk képesek olvasni*. Ne törődjék senki ily célzatos és okatlan beszéddel;

mert e szájaskodás csak arra van szánva a zsidók részéről, hogy a ker. olvasó előtt hitelt veszítsen a ker. Talmud-kutató; és hogy így a ker. olvasó hamis útra tereltetik a ker. írók által. Jellemtelen mese beszéd. – A nagy közönség nem ér rá philológiára s nem is törődik a Talmuddal; mi azonban minden hivatalos teendőink daczára rá is érünk, meg törődünk is vele, mint társadalmi bajaink, az erkölcsi feslettség egyik fő forrásával: és meg fogjuk mutatni kereszténynek és zsidónak: hogy mi elég tájékozottsággal bírunk a Talmud körül, hogy róla megbízható ismertetést közölhessünk.

A talmud eddig úgy nagyban és egészben ugyan még semmi-féle nyelvre sincs lefordítva; ámde egyes részei, főleg a *Misna* nemcsak egészben is le van fordítva, de vannak pontozott kiadásai, a többi részek is egyenkint majd egyik, majd másik nyelven olvashatók. A fő, kétségtelenül a *Misna* ezt Surenhusius holland nyelvész egészen lefordította deákra, ami nekem nincs meg; van azonban elég más szerzőm s a mi fő, megvan birtokomban a *Misna* egy újabb, pontozott kiadása; ez pedig untig elég. Majmonidesz, Abarbaniel; stbiek művei; aztán a Sziddur, a mindenféle T'fillosz Jiszróel, a Makhzor, a sakhterok könyvei, a szefer hekhoim, órokh khójim, stb, stb., mind lefordítvák, vagy ami jobb: pontozvák. Persze hogy ezek közül a legtöbb „ivre-khómes” szerint van, hanem bennünket ilyes gyerekséggel nem bolondítanak el; csak úgy értjük mint bármelyik zsidó.

Micsoda hát a Talmud? – A Talmud egy nagy könyvgyűjtemény, mely a legrégebb kortól le egész Kr. u. a ill. évszázadig a Mózes törvényeire vonatkozó szóbeli hagyományokat foglalja magában. Valóságban ez a zsidók összetartó kapcsa, ez, és nem a sz. irás az ő hitvallásuk, erkölcstanaik, erkölcsi és jogi elveik, tanaik egyedüli alapja, forrása és valódi oraculum. Nem lehet a kereszténynek fogalma a phanatismusról, hogy miként gondolkoznak a zsidók Talmudjukról! Ők épen nem „Mózes vallásúak”; valóban annyira nem, hogy a talmudot egyenesen szembe állítják a sz. Írással, s annak messze följe emelik. Előttük minden rabbinus csalatkozhatlan, aki nem tévedhet, még ha a jobb kézről azt mondaná is, hogy bal! A „*Mizbeakh hazzáhaf*”-ban így szólnak: „A szentséges Talmudnál semmi sincs előbbvaló.” Egymás helyen: „Fiam, figyelj jobban a szoferim (szerzők, írók – rabbinusok) szavára, mint a törvényeire, (t. i. Mózes törvénye, 5 könyve)” A *jemmosz*-ban: „A ki a bölcsek (a rabbinusok) szavait szigorúan megtartja, szentnek neveztetik”. A *Kuftor*-ban: „Tudd meg, hogy az írók (talmudista rabbinusok) szavai szeretetre méltóbbak a prófétákéinál”; aztán: „A bölcsek (a rabbinusok) többet érnek mint a próféták.” Az *Erurin* még tovább

megy: „A ki – úgymond – áthágja az írók (talmudisták) szavait, méltó a halálra.” A *Khazkúni*-ban meg éppen így írnak: „A ki ellentmond mesterének (rabbinusnak), az éppen annyi, mintha az isteni fölségnek mondana ellen; a ki pedig hisz a bölcseknek (a rabbinusoknak), annyi, mintha Istennek magának hinne.”

Mózsés törvényét **תורה שבכתב** = *thóro sebbikhttaf* azaz, írott törvénynek, a Talmudot pedig: **תורה שבעל פה** = *thóro (vagy tyauro) sebal pe*, szóbeli (élőszóbeli) törvénynek hívják, s azt mondják, hogy Mózsés törvénye magában érthetetlen; kell hozzá a Talmud. A nőknek egyikeket sem szabad tanulniok, sem nekünk pogányoknak; mert: **כל המלמד בתו תורה כאילו למדה תפלות** = *kol hammlammed bittau thóra, killu limdó thiflusz* (mindaz, aki leányát a törvévre tanítja, annyi mintha dőreségre tanítaná). Ránk pogányokra: **כתי שמתעסק** = *kuszi semmiszék bethóro, khajjof miszo*, azaz: *kutfyaeus* (szamaritánus, nem-zsidó, vagy keresztény), a ki a törvényt tanulmányozza, méltó a halálra. – Jaj nekem!

A Talmud eredete a zsidók szerint a következő. Megparancsolta a Jehova Mózsésnek, hogy a törvényt kerítse be sövénnyel, vagyis tegye tokba, nehogy sérelmet szenvedjen; mert a ki az így védett törvényt akarná megsérteni: az csak a sövényt, a tokot érintheti, míg a törvény maga sértetlen marad. A Talmud e szerint a törvény sövénye, tokja. Hogy miért adta a Jehova a szóbeli törvényt, a Talmudot? az is nagyon egyszerű valami. Tudta a Jehova, – mondják a zsidók – miszerint a pogányok valaha a nékik (a zsidóknak) adott írott törvényt el fogják lopni, le fogják másolni; és így majd az az utolsó ítélet napján, majd ha minden nemzet összegyűlekezik a Jehova ítélőszéke előtt, ő, a bíró kérdeni fogja a világ összes népeit: hogy melyik az ő népe? – melyiknél van a törvény? A pogányok majd előtérbe tolazkodnak, előmutatják Mózsés törvényeit, s kérni fogják Izrael örökségét. Hanem ekkor a Jehova azt fogja kérdeni, hogy Mózsés törvényei elégségesek nem lévén: hol van a „thóro sebal pe” (a szóbeli)? Ekkor bámulnak el majd a pogányok, midőn Izrael diadalmasan mutatja fel a Talmudot; mire a Jehova minden pogányt rögtön a pokolba szórat le, Izrael pedig bemegy dicsőségébe.

Valamivel feljebb azt mondók, hogy a Talmud szóhagyományok gyűjteménye. Zsidó phanatizmus szerint maga a Jehova adott át Mózsésnek bizonyos szóbeli parancsokat, törvény-magyarázatokat, miket Mózsés később Józsuá vezérre bízott, ez a bírókra, ezek a királyokra, innét a prófétákra szálltak, tőlük pedig tanítványaikra, majd a nagy synedrium tanácsnokaira, ezektől pedig végre a rabbinusok örökölték. Midőn a zsidóság Jeruzsálem szétválása alkal-

mával szétszóraték, s így hazátlanul kezd vala bolyongni, valami Jochanan rabbi József törzseből, aki Palesztinában maradt, össze kezdé gyűjteni az ottani zsidók számára a hagyományokat, melyeket állítólag már Hillel kezdett meg. Számptalan zsidó lakván Baby-lóniában is, valamivel előbb fogott hasonló munkába az ottani zsi-dóság között valami Jehuda rabbi is, aki fölszólíta amaz országban minden rabbinust, hogy a régiek aphorismáit (bölcsh. mondásait) és tanitmányait írják össze a mire emlékeznek, és küldjék meg neki, nehogy kárba vesszenek. Ez megtörténvén, Jehuda rabbi, kit a zsi-dók sz. élete miatt kimondhatlanul tisztelnek, őt רבינו הקרוש = rabbénu hakkados (sz. mesterünk), רבינו = rabbénu (mesterünk), הנשיא = hannaszi-nak (a fejedelem) stb. neveznek, a beküldött hagyomá-nyokat egy nagy munkába gyűjté össze, felosztván tartalmuk szerint bizonyos szakokra; mi 219-ben Kr. u. elkészülvén, az összes zsiná-gógák megerősíték, törvényül, zsinórmértékül ismervén el az összes zsidóság részére örök időkre. Jochanan rabbi ehhez hozzáadá sa-ját megjegyzéseit, s munkáját 230-ban fejezé be, átadván azt a palaestina-i zsidó közönségnek. Az előbbeni, Baby-lóniában, Jehuda hakkados által készült mű תלמוד בבלי = Talmud Bavli (babyloniai Talmud) nevet nyert a helyről, melyen készült; a másik pedig a 80 évig főpaposkodó Jochanan rabbi műve, Jeruzsálemben készülvén תלמוד ירושלמי – Talmud jerusalmi (jeruzsálemi Talmud) nevet nyert. Ez utóbbi távolról sem oly népszerű a zsidók között, mint az előbbi, mint a mely sokkal tisztább nyelven van írva, sokkal jobb rendszerű, stb. Időközben, hogy a zsidók mindinkább szétzüllöttek, nyelvüket számptalan összekeveredés által majdnem egészen elveszt-vén, valami Assze rabbi újra neki állt, de ez ízben nem hagyomá-nyok gyűjtésének, hanem a meglevők magyarázásának, toldozásának. Az említettük hagyományokat héberül משנה = misno- (vagy misná-nak, azaz másod törvénynek hívják, az egész gyűjteményt epedig többes számban משניות – Mismojosz. Assze rabbi 367-ben kezdett, és 427-ben félbenhagyott munkáját fia Mar és ennek barátja Mare-mar folytatták, úgy hogy az egész munka 73 évet vön igénybe, s a Kr. u. 500-ik évben érte el befejezését. Az új munka nem állt mis-nákból, hagyományokból, hanem ezek értelmezéséből az akkori zúr-zavar nyelven, melyet ember alig ért; és ezért nem hívták misnának (misnójosznak), hanem: befejezés, complementum, héberül גמרה = Gemara. Hozzáadván ezt is a már meglevő משניות – misnójosz-hoz, látnivaló, hogy az így előállott nagy mű két nagy részből alakult, s így két általános részből áll: a misnából (2-od törvény) és a Gema-rából (befejezés).

A misna nyelve aránylag meglehetősen tiszta héber, de korántsem olyan, mint a „Khómes (Mózsés 5 könyve)”; míg a Gemara a legtarkább zagyvalék. Innét van, hogy a zsidók szükségét látták új magyarázatoknak. Első sorban Rambam¹⁾ állt neki a Misna új magyarázatának, melyet hoszas munka után יד הַיָּדוּדָה *Jad khazáka* (erős kéz) című nagyszerű művében tett közzé, mely ismét megtalálta a maga magyarázóját, noha igen elegáns héber nyelven, érthetően van írva. Ugyanazon időtájban Rasi²⁾ gyürkőzött neki a Gemara magyarázásának, kit utóbb számosan követtek, mint Aser rabbi, Obadja Bartanora, Ramban,³⁾ Rasbam⁴⁾ és mások. Ezek magyarázatai szorosan véve a Talmudhoz nem tartoznak, de azért oda csatolják majd egyiket, majd másikat, majd többet is egyszerre. E magyarázatok neve természetükhöz képest תוספת – *toszofosz* vagy תוספתא = *thosziftha* toldalék, hozzáadás (többesben תוספות – *tfoszefosz*).

Az egész Talmud-test így van beosztva szöveg tekintetében: elül van mindenütt ׀ = ü khald betűkkel (a melyeket a szíves olvasó a mi zsidó szavainknál szemlél) tisztán, érthetőleg a Misna nyomtatva, ami legtöbb esetben csak néhány sorból, egy két bölcs mondatból áll; – utánna rögtön következik a Gemara ugyanoly betűkkel, de terjedelemre nézve egy-egy Gemara 3-szor, 4-szer, 10-szer oly hosszú, mint maga a Misna. A két szöveget úgy választják el egymástól, hogy pl. a fejezet – természetesen – a Misnával kezdődik, s a hol véget ér, ott egy közöcskét hagynak, s a következő szöveg előtt e 2 betű áll: גמ – gm (Gemara); t. i. hogy a most következő szöveg Gemara. A hol ez végződik, ismét egy közöcske hézag van hagvva, s a most következő Misnát e szó rövidítésével jelzik: מתניתא – *Mathnita* (*Meszniszo* = Misna, khaldul), és ez így változtatva megy végig. Ezen szöveg a lap közepén van nyomtatva, köröskörül pedig rabbinicus betűkkel (Aser betűk) a thoszifthák, toldalékok.

Látnivaló, hogy a talmud eredeténél fogva nem a kereszténység ellen irányzott mű; ugyanis az első néhány században a kereszténység még épen nem látszék oly nagyszerű hatalomnak, mely a világot leendő vala elnyelendő. A Talmud alapjaiban nem egyéb mint szórszál hasogató, sokszor gyermekes, legtöbbször nevetséges *jogi repertórium, döntvénytár*. Idézik ennek vagy amannak a rabinusnak,

¹⁾ Rambam a következő név első betűinek összetétele: Rabbi Mose bar Majmon, a zsidók leghíresebb rabbinusa; már említők. – ²⁾ Rasi, összevonat ebből: Rabbi Slomo Jarkhi (vagy némelyek szerint .liczkhak = Izsák). – ³⁾ Ramban (jól meg kell különböztetni Rambam-tól), ennek az összevonása: Habbi Mose bar Nakhman, híres zsidó tudós. – ⁴⁾ Rasbam, ebből: Rabbi Smuel ben Méir.

gyakran a dologhoz épen nem tartozó, babonás, zsidós véleményét, aphorismáját, utána rögtön egy másikat, mely az előbbivel hanyatt-homlok ellenkezik, s az eredmény – semmi. Olykor egyik rabbinus a másikat akarja túllicizálni bamba tudakosságban: hogy az ember sokszor elpirul a gondolatra, hogy még ily esztelenség is kerülhet ki emberi fejből. Amde a zsidók, és – mondjuk ki az igazat– számtalan kitűnő, hírneves keresztény tudós is, készpénz gyanánt vettek mindent ami zsidó könyvben foglaltatik, lett légyen az még oly nagy badarság is Oka e különös tüneménynek azon nagy tiszteletben és loyaltásban rejlek, melylyel e különben nagy férfiak, az ó-szövetségi sz. Írás, és az Üdvözítő nemzetisége, stb. iránt viseltetének. E Talmud-barátok kétségkívül legnagyobbika Capnio (Reuchlin) volt; és elég különös, ez a nagy férfiú meghalt a nélkül, hogy életében a Talmud egy példányát is látta volna.

Nem mondjuk, hogy a Talmud csupa ostobaság; mert vannak benne józan sőt bölcs elvek is, melyeket bizony a keresztények is megszívlelhetnének; vannak ott oly dolgok, melyek az új-szövetségre élénk fényt derítenek, s valóban egy keresztény theologusnak sem kellene azt egészen ignorálnia; de másrészt, legalább a mi korunkban, tartalmának nagy része nevetséges, gyermekes, zsidós; egy része aljas és becstelen; egy része pedig *emberi szempontból istentelen és embertelen*. – Érezzük, hogy ezek nagy szavak, főleg midőn az egész világ előtt nyilvánosan kimondjuk; de a felelősség elől nem bújunk el: szószerinti idézetekkel fogjuk állításainkat bebizonyítani. Sőt azzal a megjegyzéssel is tartozuuk, hogy még az is, ami jónak látszik a Talmudban (értjük az elveket), valójában rász; mert ha az egész Talmud nem volna is egyéb egy ártatlan imakönyvnel: egyetlen káromlás tönkre tenné az egészet épen úgy, mint egy akó jó bort halálössá tesz egy csöpp méreg. Már pedig a Talmud szép és jó erkölcsi elvei is ilyenek: mivel *csakis a zsidók iránt kötelezők*; s habár itt-ott látszólagos emberségből némely rabbinus *az összes emberiségre* vonatkoztatja is: minden mást *meglophatónak, megrabolhatónak, elvesztendőnek és legyilkolható baromnak tanít*.

Gyanítjuk, hogy ez állításaink is megannyi tördőfés a „Pesti Napló” 1881. évi april 4-diki szájhösködő zsidájának, aki nem által-lott jóhírű rabbinus létére hazugságokkal és ferdítésekkel a világ élé lépni; mi egy rabbinustól mégis csak mást vártunk volna! Hanem hát ő is belekeveredett a harcza szokásos zsidó fegyverekkel; és így amint érdemli, annak idejében az ő bőrét is kiterítjük.

Jelen cikkünk kissé hosszabbra nyúlt: nem tehetünk róla, a dolog természete hozza magával. A Talmudot még nem írtuk le egészen, hátra van még, hogy terjedelmét, beosztását, egyes könyveit

stb., szintén bemutassuk a szíves közönségnek; ezt azonban jövő számunkban.

Avellanus.

A „Geschäft”.

A társadalom leghaszontalanabb, legveszélyesebb és legkárosabb tagja a zsidó. Ez, mint a tapasztalatok bizonyítják, alávaló gondolkozási módjánál, teljes erkölcsi romlottságánál, pénz és gazdagság utáni vágyánál és a keresztények ellen táplált keserű gyűlöleténél fogva másra nem törekszik, mint azok bukására, kik őt körükben túrik.

A keresztények tulajdonát magukhoz ragadni, verejtékükön meghízni, éltük feladata.

Hazugság, csalás, tolvajlás, hamis esküvés, okmányhamisítás, hamis bukás és minden gondolható gázság arra szolgál neki, hogy őt azon alapelvében, mely szerint „a keresztényt megcsalni isten előtt kedves dolga, megerősítse.

Szánalmat, könyörületet a keresztény szerencsétlensége iránt nem ismer, csak pénzt és pénzértéket.

Hideg vérrel ránt le egész családokat az ínség, nyomor örvényébe, és örül e győzelmének és nyereségének. Nem veszi tekintetbe az általa nyomorulttá tett keresztények jajveszékléseit; de sőt annál nagyobb élvel hallgatja, minél több hasznot húzott belőlük.

Atok meg nem hatja őt, ép úgy mint a kétségbeesés könyei sem, mint kérelmek, sóhajok, irgalom iránt. Süket minden panasz iránt; szívéhez nem hat a gyámoltalan agg sem az ártatlan gyermek könyörgése. Csak a pénz csengése – mintha villanyos varázsvesszővel érintették volna, – hozza minden idegeit mozgásba, csak ez és a még nagyobb nyereségei kilátás indíthatja őt a már megragadt áldozatot még rövid ideig kímélni, hogy azt annál nagyobb kegyetlenséggel a kétségbeesés örvényébe sodorja.

Ilyen, és így cselekszik minden zsidó rangkülönbség nélkül, gazdag vagy szegény, nemesített vagy nem nemes, bankár, kereskedő, tudós, ügyvéd, ki ki saját körében viszonya és vagyona szerint. «

Gazságos céljaiknak elérésére vannak köztük szervezett társulatok és intézetek alkotva, melyekről a keresztény nem is álmodik.

Így példának okáért fennállnak a zsidók közt – különösen Franczia- és Németországban – „csempész-biztosító intézetek”, melyek az árukat bizonyos százalékok lefizetése mellett saját rizikójukra „vámmentesen” a határon át a tulajdonos vagyis megrendelő

házához szállítják, illetőleg becsempészik. Ki áruít ez intézetnek adja át, az fedezetül az áruk állítólagos értéke erejéig kiállított és azonnal fizetendő váltót kap. Megjönnek az árucikkek, az átvevő fizeti százalékait és visszaadja a kapott váltót; ha azonban a titkos szállítás közben elkoboztattak, vagy a határidőben meg nem érkeztek, a tulajdonos bekívánja a kapott váltó összegét és ezzel minden kár ellen biztosítva van.

Hány ezer és millió erejéig károsíttatnak meg az államok az efféle „intézetek” által! A kereskedelmi világ pedig kárba ejtetik, mert a zsidó cikkeket annyival olcsóbban adhatja, a mennyivel az államot a meg nem fizetett vám által meglopta. Így a becsületes keresztény kereskedő a zsidó kereskedővel az árak tekintetében nem képes versenyezni.

De ne ámítsuk magunkat és ne gondoljuk, hogy a közbecsülésben (?) részesülő, úgynevezett „előkelő” zsidó gondolataiban és cselekedeteiben talán különbözik a közönséges zsidó handlé rongyszedtőtől; nagyon helytelenül cselekszik az, ki amannak jelleme felett enyhébb Ítéletet hoz.

A tolvaj, ki ékszert, drága követ és más nagyobb értékű tárgyat lopott, – a zsidó bankárnál, ékszerésznél, minden gazdag zsidó naplopónál épen úgy túladhat lopott tárgyán, mint a közönséges tolvaj a zsidó-handlénál lopott ruhán, órán s egyéb tárgyain; meg kell csak mondani mindkettőnek, hol lopattak. A tolvaj a zsidó részéről mindég hallgatásra számíthat. A lopott tárgyakat pedig az orgazdák jó messzire elschacherozzák.

A nagyon gazdag zsidó naplopók, kik a világ előtt csupán kamataikból és „Geschäft” üzése nélkül élni látszanak, tulajdonképpen a legravaszabb vérszopó vampyrok.

Ők például a zálogtárgy értékének harmad vagy negyedrésze erejéig pénzbeli kölcsönt adnak ki, roppant kamatra. Ez azonban nem történik közvetlenül általuk és nevük alatt, hanem más „komiszabb” zsidó társaik által, kik zsoldjukban állanak, vagy a „Geschäft” után bizonyos perczenteket húznak. A gazdag adja a pénzt, viszont szenzáljától, ki azt kiadja, a zálogtárgyat átveszi, és általában az efféle üzletek lebonyolítását egészen erre bízva, nehogy személye a gyalázatos uzsoráskodás hírébe jöjjön.

A hetenkénti részletfizetéseknel fizettetnek maguknak e szörnyetegek 12 krt egy forint után, tehát hetenként 12%-ot, a havonkénti részletfizetéseknel pedig legalább 15%-ot.

Amaz behoz nekik tehát évenként 624, emez 180%-ot Ily módon a zsidó sok ezret bocsát évenként forgalomba és roppant összegeket nyer a nélkül, hogy legkevésbé is fáradozott volna.

Ilyen kamatra elegendő biztosíték mellett minden órában kaphatni kölcsönt a zsidótól. Nem téved az ember, ha a legrongyosabb zsidóhoz fordul is; ha esetleg nincs pénze neki, majd szerez ő, vagy a kölcsönkérőt elvezeti oda, a hol kap.

Ezen zsidó uzsorások, gyermekeiknek 5-6 éves korukban pénzt adnak, hogy ez által azok pénzvágyra ingereltessenek. Innen magyarázható, hogy a zsidók miként mernek a legvakmerőbb speculációkba bocsátkozni.

Ezzel elég felvilágosítást nyertünk a zsidók gazdagságának forrása, a számos előkelő és tekintélyes keresztény család vagyoni és erkölcsi bukása, szóval az általános elszegényedés és pénzhiány felől. Szenicz, Nyitramegye.

Camillo.

Antisemita breviárium.

„Antisemita breviárium” cím alatt közelebb egy érdekes munka jelent meg Németországban Berg Vilmos-tól a mely munkából ezúttal a következőket közöljük:

Ha azon munkákat és áldozatokat tekintjük, a melyekbe mozgalmunk eddig került, felütlőnek látszhatik, hogy aránylag eddig kevésre mentünk. Noha egyáltalán nem hiába dolgoztunk, sokat elértünk, sok már jobbá lett mint azelőtt volt, de mégis nevezetesen több vívmányokat, fényesebb győzelmeket jegyezhetünk volna fel, ha a helyes utakat vá* lasztottuk volna. E czélból mindenekelőtt a fölött kell tisztába jönnünk, hogy az antisemita kérdésnek a politikai pártkérdéshez semmi köze. A kormánypárthoz vagy az ellenzékhez tartozik-e valaki, előttünk teljesen közönyös lehet; nekünk elég egyelőbe az, hogy ő antisemita. Avagy nem jelentené-e az azt, hogy egy nagy ügyet szűk látkörből nézünk, ha ezen ügyet valamely párt szeszélyeihez oda kötnénk, s annak megoldását ezen párt szeszélyeitől akarnánk függővé tenni? Ez eszünk ágában sem lehet; a mi ügyünk messze a pártok fölött áll. Azért küzdjön minden igazi honfi mindenekelőtt a hazának a zsidó szellemtől való felszabadításáért, mert innét fenyeget bennünket a legnagyobb veszedelem; minden többi majd önmagától megjő.

Másodszor, hiányzik az antisemitáknál az áldozatkészség. Eddig csak keveseket tudunk felszámolni, a kik ügyünkért anyagi áldozatokat hoztak; párthíveink legtöbbször azonban irtózik attól, hogy meggyőződéséért valamit kiadjon. Mozgalmunk azonban anyagi támogatást feltétlenül követel, ha azt akarjuk, hogy az életerős maradjon és nagy sikereket érjen el. Azért mindenki adjon oly sokat vagy oly keveset, a mennyit tud, jó ügyünk előmozdítására.

A zsidók azon elvét se akarják az antisemiták még mindig belátni, hogy: „Egy mindnyájáért, s mindnyája egyért.” Még felényire sem ér-

tik úgy, mint a zsidók, a szorongatott testvérnek tanácscsal és tettel segítségére jönni s egymást kölcsönösen támogatni. A meddig pedig ez nem történik, a zsidó diadalmaskodni fog, s az antisemita kérdésnek megoldása mindig messzebbre halasztatik.

Továbbá, ha valamit elérni akarunk, feltétlenül szükséges, hogy a zsidósajtó hatalma megtöressék. Ennek a kezében van a pénz, s ezzel véghetetlenül sokat képes elérni. Nem kellene-e minden antisemitának örömmel üdvözölni azt, hogy vannak lapok, a melyek a nélkül, hogy pénzalap fölött rendelkeznének, a zsidósajtó ellen síkra szállnak? Nem kellene-e ezen lapokat teljes erőnkől támogatnunk? Sajnos azonban, hogy nem ez az eset. Most is mint azelőtt a legtöbben zsidólapokat tartanak. Ugyan gondoljuk csak meg, mily veszélyes dolog mozgalmunkra nézve épen a zsidósajtó támogatása!

Azért még egyszer azon sürgős szózáttal fordulunk minden antisemitához: **v á l a s s z á t o k** el az antisemita kérdést a pártkérdéstől, támogassátok egymást tanácscsal és tettel, legyetek egyek, s mindnyájan járuljatok ahhoz, hogy a zsidósajtó minél előbb független antisemita lapok által fölöslegessé és érintetlenné tétessék. Akkor aztán győzni fogunk.

A zsidó nemzet hagyományos politikája.

(Folytatás.)

A zsidó orvosok gyógymodorát átalán véve a nyegleség jellemzi, – így folytatá tovább a derék öreg orvos. – Ők opiátokkal eltompítván a testi fájdalmakat, ólom-hideg víz oktan használata által, valamint merkuriális szereknek nagyban alkalmazása által, a belső részekre verik vissza a külső bajokat, s ezzel vakítva el a betegeket, fitogtatják orvosi tudományukat; miáltal mystificálva a publikumot, ügyes orvosok hírébe jutnak, s ez utón számtalan keresztényt sirba visznek.

A tehetősebb házaknál húzva vonva a betegséget, a betegből valóságos fejős tehenet csinálnak; míg ellenben a szegény néppel nem gondolva, valamit vetnek oda a betegnek, vagy gyógyíthatlannak nyilatkoztatják.

Ily lelkiismeretlen eljárásuknak azután az a szomorú következése van, hogy a köznép majd minden orvosi segedelem iránt el vesztvén bizodalmát, a leglelkiismeretesebb orvost is mellőzni szokta, azt mondván: nem tud az orvos semmit, orvos az Isten!

Ily szomorú példákat napirenden levőknek kell tapasztalnom; és nem csekély küzdelmes fáradozásomba került, míg személyem iránt némi bizodalmat kivívhattam.

Engedje meg ön – folytatá tovább, – hogy állításaimat concret esetekkel illusztrálhassam, nehogy azt gondolja, hogy talán egyedül

az abaujmegyei zsidó orvos követett el ily bűnös hibákat, míg más számtalan zsidó orvosok teljesen megfélemlhetnek hivatásuknak.

Bocsánatot kérek; megfigyeltem az alsó zempléni járásorvosát, a tokajiakat, figyelemmel kísértem a szabolcsmegyei zsidó orvosokat: valamennyien, egyik a másikat felülmúlja a corruptióban és tudatlanságban.

Charlatan, palliatív kúrájának egy eclatáns példáját mutatta Spatz, a néhai járásszolgabíró Szentimrey Bertalan tüdőgyulladásával. A zsidónak sikerült opiatokkal látszatos javulást előidézni, mire jutalmul, dicsőítve nagy orvosát, mint befolyásos ember, őt járási orvosnak választotta.

Ugyanabban az évben, folytonos betegeskedése után, a mennyiben zsidó orvosa a bajt alaposan el nem oszlatta, kiűtött rajta a tüdővész, és halálával köszönte meg Spatz járási orvossá való megválasztását.

Czekus Gyula makrányi földbirtokos, fiatal ember, Zosterféle bajt kapott derekán, a melyet Spatz visszaverő szerekekkel mielőbb behajtván, a baj a betegnek belső részeire vetette magát; szerencsétlenségére ekkor még két kassai zsidó orvosra bizván magát, rövid idő alatt meg kellett halnia.

Buzita községben lakodalom alkalmával a bíró hetyke fia késéssel hadonázva, barátját czombja közepén megszúrván: Spatz mint járási orvos azt egész 8 napon át hideg vízzel borongattatta, mi által a seb környékbeli capillarokat annyira összeszorítá, hogy a seb friss vért nem kaphatott, s brandba csapván át, a fiatal 23 éves szép fiúnak meg kellett halnia.

De mit beszéljek a zemplénmegyei szerencsi járás orvosa tudományáról? Ha ilyennel bírna, azt bizonyosan Roth bérlőné zsidó asszony mellett Legyesbényén csak kitüntette volna. Az asszony, ki már annakelőtte egynehány gyermeket könnyen hozott a világra, gondolom a 6-ik mellett nehéz szülése lévén, hihetőleg görcsös állapot miatt, Paczauer járási orvos szülési operációhoz fogott, s az asszony anyaméhét és vizelő hólyagját annyira össze-vissza sebezte-mészárolta, hogy a vizelet önként folyvást csepegve, az asszony pedig a belső sebek fájdalmaiban szörnyen szenvedve, keze alatt pár hónap alatt ily állapotban kínlódott: mígnem csekélységemhez folyamodva, előbb sebeit meggyógyítani, utána pedig a hólyagon ejtett nyílásnak operációját javasolván, egészen helyre állott az egészsége.

Némethonban egy ily eset elég lenne arra, hogy ily idióta orvos nemcsak hivatalát, de diplomáját is elveszítse.

Nemkülönben járt vele a bekecsi jegyző: Valovics fiatal neje, a kinek hátán egy kiűtés támadván, őt szinte hónapokon át kuruzsolva, baját elmérgesítette úgy, hogy a szegény fiatal nő belehalt.

Zsarolása pedig oly kegyetlennek mondható, hogy a becsületes ember szíve megrendül. – Lulyon a zsidóbérlő földhöz ragadt szegény kocsisának felesége betegági lázba esvén, a járásorvoshoz folyamodott. Ez a nélkül, hogy segített volna rajta, az egész nép megbotránkozására 10 frtot zsarolt rajta, s a szegény nő is meghalt.

De minek is folytassam tovább a szomorú történeteket, a melyeknek vége hossza nem lenne.

Szabolcsmegyében a rakamazi kör egymásután két zsidótól szabadult meg; a harmadszori választás alkalmával a zsidó orvosokat kizárta végzésileg a concurrentiából.

De hogy is ne kergette volna el őket, mikor a Szoniter nevű zsidó orvos oly gazságra vetemedett, hogy még a fiatal, tapasztalatlan gyógyszerészt is megnyervén, a tehetősebb betegeket heteken át költséges vényei (receptjei) halmazával kínoztá, míg utoljára abban sült ki a gazsága, hogy öreg férfi, asszony, gyermek számára, egy és ugyanazon gyógyszereknek hosszú sora találtatott a vényeken, a nélkül, hogy a betegek gyógyultak volna.

E recepteket egy keresztény orvos összeszedvén: a hatóságoknak is bemutatva lettek. Mire azután a zsidó orvos Szoniter sietett odahagyni állomását.

Lássa ön – folytatá a derék orvos, – hosszú életpályámon, kiterjedett orvosi gyakorlatomon fájdalommal kellett ily veszélyes orvosi gyakorlatát a zsidóknak tapasztalnom.

Távol legyen tőlem – úgymond, – hogy ezek előadásában akár valótlanág, akár kenyér-irigység – mire bizonyára szükségem nincsen, – vezéreljen. Én állításaimat tiszta lelkű hittel és hiteles tanukkal mindenkor bebizonyítani képes vagyok.

Mindezeket figyelembe véve, s eltekintve attól, hogy az egész országban az orvosi hivatalokat kevés híjával a zsidók kerítették kezökre: lehet e csodálkozni, ha a népszaporodást jelző statisztikai számok a keresztények s a zsidók között oly óriási különbözetet mutatnak ?!

Eddig a tapasztalt lelkes orvos nyilatkozata! –

Mint már feljebb is mondva volt, a zsidóbölcsek századokra előrészt ámitott s ép oly finom szálakkal szőtt hagyományos politikai-jának sikerült Magyarország kebelében oly törvényes állást elfoglalnia, melynek alapján a kereszténység vagyona és élete is egészen a zsidók hatalmába esett.

Részint az egyenjogúsági, részint az 1876-ki közegészségügyi törvények a zsidó orvosoknak oly privilégiumokat adtak, hogy a hivatalokat szabadon elfoglalhatják.

E szerint azt is egész bátran el lehet mondani, hogy a zsidó orvosok törvényesen fel lettek hatalmazva arra, hogy a keresztény-magyar népet a szó szoros értelmében hivatalosan pusztíthassák. Mert: leszámítva a keresztény népnek a terhes munka közben minden idő s más viszontagságoknak kitett életét, eledelét és szokásait melyek némi részben szaporodását befolyásolják: a keresztények fogyását, minden kételkedést kizárva, egyedül a zsidó orvosok lelkiismeretlen eljárásának vagyunk kénytelenek tulajdonítani.

Nem egyedül a fentidézett keresztény orvosnak enunziációja, nem egyedül a statisztikai roppant differenciák tanítanak meg bennünket, hanem meggyőződést nyerünk ösztönszerűleg az által is, hogy a zsidó orvosok szinte csak a Talmud tanai szerint neveltetvén, azon talmud-hagyományok oltatnak lelkökbe nekik is, a melyek keresztények ellenében minden rosszat elkövetni parancsolnak.

A tapasztalás mindennap mutatja, mennyire hívei a zsidó orvosok e tanoknak, úgy annyira, hogy sok helyütt azt vették észre, miszerint sokkal több ember meghal azóta, mióta körorvosok működnek, mintsem akkor, mikor a nép ezeket nélkülözte.

A Talmud tana arra tanít: „Vedd a keresztények legjobbikának vérének.” E hagyományt is híven követik a zsidók.

Egész hideg vérrrel, mint ártatlan bárányt, megfogják a kereszténység virágát, a hajadonokat; megkötozik minden szánalom nélkül; lemészárolják irgalom nélkül, mint marhát a mészáros, hús kedvéért; veszik örvendve vérének szertartásos céljaikra. Ott a Tiszaparton Eszláron zokog a magyar keresztény, a gyengéd anya; ott lássa a világ, hogy nem költött hír az, de zsidó okozta borzalom, iszonyúság.

Igen, a keresztény hajadonoknak vérének veszik, őket gyilkolják azon oknál fogva, mert egy hajadon életének kioltása által egyúttal az általa mint leendett termékeny anyától születendő magyar ivadékot is, csak az isten maga tudja mennyi számmal, kiirtani sikerül.

Igen megfogható tehát, hogy a felebaráti szeretetben felnevelt keresztények fejébe sem férhet, hogyan lehetnének a zsidók, – kik köztünk élve, verejtékünkön gazdagodnak – a keresztényeknek ily alattomos gyilkosai?

De sőt a philantrop zsidóbarátok, kivált az együgyű buta politikusok, de sőt ámítás tekintetéből maguk a zsidók is, azt a fontos kérdést vetik fel: Ugyan! ugyan! mi okuk s mi hasznuk is volna a zsidóknak a keresztények pusztításában.

E kérdésre a felelet oly könnyű, mint napnál is világosabb. Bebizonyult tény ugyanis az, hogy a zsidók hagyományos politikája

azoknak minden nem-zsidó népek feletti uralmát czélozza. A zsidó bölcsek fanatizmusa mély belátással oda is kellett hogy számítsion, miszerint az uralkodó népek oly könnyen a suprematiát a zsidóknak bizony oda nem dobják.

Hogy tehát azok, kiknek számával a döntő pillanatokban, fegyveresen szemközt állani lesznek kénytelenek, mennél kevesebben legyenek, a nem-zsidók szaporodását minden eszközök által gyengíteni törekednek.

És ime ezen hagyományos politikának indokából sokasodtak és sokasodnak annyira a zsidó orvosok, és törekesznek minden orvosi hivatalokat kezökre keríteni.

A képviselőház és a magyar kormány – fájdalom – a helyett, hogy valahára bölcs, előreszámító politikusok kötelességénél fogva, – előre sejtve a vést – a zsidóság okozta népromlásra reflektálna, s annak túlkapásait bölcs törvények által korlátok közé szorítva, ártalmatlanná tenné: a zsidóságot inkább örömmel árasztá el kedvezményekkel.

Mindjárt a váltótörvények alkotásával mintegy a dúvadak lánczait megoldván, szabad tért nyitott a zsidók számára, hogy 3 havonkint 40 promese mellett uzsora-kölcsöneiket az eddig gondatlan, a váltótörvény szigora következményeit nem sejtő s előre be nem iskolázott népen, ezt az utolsó rongyig exequálva, irgalom nélkül behajthassák.

Valóban, mintha Magyarország bölcsei előre praecedentst alkottak volna a zsidók javára, hogy váltók útján elegendő pénzt szerezvén, képesek legyenek az egyenjogúsági törvényt megnyerve, a nemesi fekvő javaknak árverések útján való potom ároni elsajátítására.

Ezen rendkívüli kedvezményekhez hozzájárultak még, az országnak súlyos megterheltetésével, nyakra före, drága kölcsön utón létesített, subvenczióval garantírozott vaspályák.

Mennyi víz ez a zsidók malmára! kik az országnak minden néven nevezendő kereskedelmét magukhoz ragadva, boldogulnak vele a nélkül, hogy a monopolizált kereskedésből húzott óriási nyereseményeknek megfelelő adónak egy aránylagos részével lehetne őket terhelni.

Mióta Noé bárkájából a szárazföldre léptek, se Egyiptomban József idejében, se Kánaán földjén, se széles e világon oly aranykorát a zsidóság nem élte, mint a saját érdekeiről elfelejtkezett Magyarországon!

Nem találkozott széles e világon oly gyarlón nagylelkűsködő legislativa, mely a saját népe életbevágó érdekeit a furfangos zsidók önkényének alá rendelve, saját fajtát csalásnak, zsarolásnak, irtásnak oda dobná, s titokban észrevétlenül üzött hagyományos politi-

kájukat észre sem véve, a keresztények feletti uralmukat oly mértékben előmozdította volna, mint ez áldott, de szerencsétlen Magyarhonban. a zsidóság, egy complotszerű szolidáris banda alakjában, titkos politikája célját elérendő, ernyedetlen szívósággal működik. Működik pedig mint egy színész-társulat, a szerepeket a centralis zsidó kormány, a központi iroda titkos útján kiosztatván.

Ha a Rothschild-féle főszerepvivők, csúszo két alaki álnok vizsgáléseinek folyvást sikerülend – a miről alig lehet kétkedni, – a döntő kormányköröket tovább is mystifikálva, ezeket veszélyes törekvéseiknek megnyerni; ha éhez a kormány szerencsétlen pártos politikát követve, a zsidó elemet céljai elérésére megnyerendő, azt védpalástja alá fogadja; s a nép ellenszenve és gyűlölete daczára, a zsidók nemcsak a jelen kedvező és felette előnyös állásukat megtartani, de sőt még az eddiginél is nagyobb hatalmi tért elfoglalni képesek lesznek: úgy aligha sok decennium kell hozzá, s a zsidóknak a Messiás eljövételébeni hite teljesülni fog, s egy iszonyú polgárháború velők szemben elkerülhetlen.

A köznép neveti a zsidókat azért, mert ők – úgymond – most is várják a Messiást, holott ez már rég megjelent a földön, az emberiség megváltására.

A népnél ez nagy tévedés; mert a zsidóknak azon rendületlen hite, mely szerint várják a Messiást, elárulja, leleplezi a zsidó nép hagyományos politikájának azon veszélyes végcélját, a mely abból áll, hogy, ha már a keresztényektől pénzt, vagyont magához ragadott, módnélküli szaporodás által pedig a fegyverfogható népe elsokasodott: elmaradhatlanul fog támadni közöttük egy Józsuá féle hadászati lángeszű vezér*), a ki a zsidó népet, Mózsés jóslata értelmében, az egész világ urává fogja tenni.

Mindezt persze agyrémnek, chimaerának, beteg képzelődésnek fogják a rövidlátók tartani. Hiszen Kassandra jóslatával sem történt egyéb annak idejében; hiszen midőn Istóczy képviselő a fenyegető veszélyt, concret esetek és csalhatatlan számokban a képviselőház elé terjeszté, beszédét a könnyelmű buták, sületlen élczekkel és gúnykaczajjal fogadták.

Pedig bizony jó lesz gondolkodóba esni! Az ellenségét kicsinylő fél legtöbbnyire veszíteni szokott. Sajnos, a magyarnak sajátja, elbizakodva bátorságában és hősi érzetében, fitymálva lenézni elleneit. De ezt a zsidókkal szemben tennie nem szabad: a zsidó sokkal félelmesebb ellenségünk, mint bármely külföldi.

(Végejövészamban.)

Dr. Tiszaháthy.

*) I. Napoleon két hadvezére: M a s s é n a (Manasses) és Soult zsidó eredetűek voltak. – Szerk.

Társadalmunk ráksebe.

Ha az európai államokban szétttekintünk, hogy hol van legtöbb zsidó, fájdalom, a mi nemzetünk e nem kért és nem kívánt nációval úgy meg van áldva, hogy ezt az áldást sokaljuk is; nemkülönben a szegény Lengyelhon, a hatalmas Oroszország, s a kis román királyság is tömve van zsidókkal. A sokkal realisabb, spekulatív szellemű Angliában, Francia és Olaszthonban aránylag jóval kevesebb a zsidó. (Nálunk Magyarországon 625,000.) A tengeren túl, az élelmes yankeek világában pedig pláne kevés van, körülbelül e hatalmas világrészben V3 része van annak, mint a mi Magyarországon van. Ezekből, szellemi tehetségünk különös megeröltetése nélkül azon egyszerű következtetést vonhatjuk le, hogy a kevésbbé gyakorlati és kereskedői népeknél szeretik sátorfájukat felütni, vagyis magyarán mondva, hol jobban tudnak csalni. Az amerikai élelmes yankeektől irtózik a zsidó, mert annak körmönfont észjárásán ki nem fog. Népünk lassú észjárása, túlságos jósága, nemkülönben elnézése a gazságok iránt a legjobb talaj, hol fondorlataik gyökeret verhetnek, a mi végre is majd az örvény szélére juttat bennünket, a honnan nincs többé visszatérés.

A magyar sokkal becsületesebb jellemvonású, (és ha romlott is, azt szintén a zsidóknak köszönhetjük, mint kik immorális tetteik által a közerkölcsiséget aláásták,) mintsem hogy ravasz és szennyes spekulációkra hajlandó lenne.

Szabadjon itt áttérnem csődtörvényünkre s a mai nap elharpódzó csőd-mániára. Csődtörvényünk oly naiv, hogy a zsidóknál a csődmondás valóságos gscheft, még pedig igen előnyös gscheft a meggazdagodásra; ez által a kereskedői szilárd becsületet tönkretették, aláásták, s lett belőlük egy civilizált rablóbanda. Ismerek a dunántúli kerületnek egy igen csinos s vagyonos hírnévben élő városában egy kövér poczokos lisztkereskedőt V-et. Uraim, nem hazudok, ha azt mondom, hogy 4-szer mondott csődöt, s mindég tekintélyes összegekkel. Pár hétig üzlete csukva volt, de megint kinyitá, hol felesége, hol gyermekei, hol tudja a jó ég micsoda nevek alatt. S ma a város legszebb terén annak a zsidónak oly háza van, mely legkevesebb megér negyvenezer frtot. Uraim, nem arculcsapása ez az igazságnak, a közmorálnak ? Mindenki tudja, hogy hamisan mondott csődöt, és még csak szemébe sem lehet mondani, hogy gazember. A törvény holt paragrafusai közt mindég marad pár kibúvó ajtó. S hogy ez által a zsidók társadalmi, kereskedelmi életünket megmételtyezik, szükségtelen bizonyítanom; utalok még a hivatalos közlöny „csőd” rovatára, hol a csődöknek mondhatom $\frac{3}{4}$ -ed része zsidó.

Széttekintve a vidéken, a falusi korcsmák, boltok, mint a melyek a legalkalmasabbak hogy a tudatlan népet félre vezessék, az az jobban mondván befonják, mind a mi kedves zsidó polgártársaink kezei közt vannak S úgy hiszem, nem kell ahhoz valami különös génie, hogy felfoghassuk, hogy az a zsidógyerek, a ki 20 évvel előbb fűtyörészve handlérozott és ma uraság (Herrschaft), nem a legtisztább kezekkel szerzé aranyait. Az ellenszenv, mit irántuk érzünk, nem fajgyűlölet; ez ellen határozottan protestálok; hanem igenis gyűlöljük és megvetjük e nép egyedeiben az aljas kapzsiságot, rosztelkíséget, mely pénzsomjában nem ismer határt, s mint a gonosz áradat, elseper maga elől mindent, pusztítva a gojt.

Ha fajgyűlölet lenne, akkor például miért nem gyűlöljük a tót, románt stb., vagy éppen a cigányt. S hogy van az, hogy ez a gyűlölet egyetemes, nemzetközi, ezen gyűlölet tárgyát megveti a német, román, orosz, olasz, angol stb.; s minek a jele ez? Annak, hogy voltak legyen vagy legyenek bárhol, ott az őket környező társadalmi és népszokásokba nem tudták magukat beleélni, hanem átkos tradíciójuk nyomán haladva, mindenhol gyűlöltté lesznek. Van ebben uraim valami! S ti, kik a zsidók ügyét magatokévá teszitek, hogy ezen elnyomott, igazságtalanul üldözött (?) népet megvédjétek, mondjátok meg nekem, min alapszik ez az általános gyűlölet? Mutassatok csak egyet, csak egy kis piczi liliputi államot, hol a zsidók tisztelve, becsülve és szeretve lennének!

Mindaddig, míg eddig követett elveiket, szokásaikat meg nem változtatják, addig lesz és kell lenni zsidókérdésnek, s a sajtónak, mint a világosság terjesztőjének, mely nem tűri meg a rosszat, s ostorozza míg meg nem javul vagy elvész, küzdeni kell e kérdés mellett – Ha szabad, jövő levelemben a zsidóbérletekről fogok szólni. (Szívesen vesszük. – Szerk.)

Halász István.

Hogyan gseftel a zsidó?

– Életkép, –

Őszre jár az idő. – Rosszul ütött ki a termés, megszorul István gazda, s pénzre lévén szüksége, mit tegyen? Elhatározza, kölcsön kter Salamon zsidótól vagy 5 pengőt.

Felkapja tulipános szűrít és megindul Salamon felé, ki bünbarlangja, szatócsboltja előtt füstöl és Béliálként várja a hozzá érkező szegény bünösöket. – Már messziről szólítja István gazdát.

„Adj' Isten jó napot, hogy és mint István gazda?”

„Bizony csak úgy szegényesen, lassacskán; nem hiába jártak üstökösök ez esztendőben, de rosztára is fordult a világ sora.” –

„Igaz van kendnek, én is éppen arról gondolkoztam; alig hogy megél az ember becsületes munkája után.” (Pedig épen arról gondolkozott, hogy mikor árvereztesse el János gazda gunyhóját.) –

„Pedig hát lássa, én épen Salamon bácsihoz jövök, kis szívességre kérem. – Hiszen tudja azt, nem fizetett az idén se búza, se kukoricza, se más; eddig még fuvarom után kerestem egy pár forintocskát, de most már a fuvar se kell az ördögnek se, s így ebből is kicsöppentem.

– Mi tagadás benne, élni kell, kéne kis költség, vagy 5 pengő; nem vagyok én még tönkre jutott ember, megadnám én ezt a mint lehet, tán még a jövő héten.” –

„Jaj, István bácsi, mit gondol kend? Honnan volna nekem heverő 5 pengőm? Sok az a mai világban, mikor minden krajczár elkel. – No dehát szívességből megteszem kendnek; megnézem, tán lesz Iczig szomszédnak 5 pengője. – De hát kóstolja csak kend ezt az én papramorgómat, most kaptam az uraságtól; pompás, nem is adok belőle a parasztnak pénzért se, úgy szedem mint a medecinát; de hát kendet csak megkínálom egy kupiczával. – Igyék! – – Várjon hát, jövök mindjárt.” –

Azzal kimegy a bolt hátsó ajtaján, kivesz a saját zsíros bugyelárisából 5 pengőt s nagy vártatra visszajön a boltba. –

„Nagy nehezen birtam Iczigtól kikapni ezt az 5 frtot, de csakis úgy adta, ha kend 15 forintról ad érte írást és minél előbb megfizeti.

– Sok, az igaz, mondtam is neki; de hát neki is kell most a pénz, csak szívességből adja. – Mit gondol bácsi?”

„Mi az ördög! Sok biz a! Tizenöt pengő, teringettét! (Gondolja magában: Ebadta zsidája, mit csináljak? A pénz kell, majd csak kialakszom vele a dolgot annak idejében.) Isten neki, adok hát róla 15 forintos írást!”

„No jól van, a hogy gondolja. – Hát hogy ízlett az a pálinka? Úgy-e pompás? Fogja, igyék még egygyel, ne mondja, hogy fősvény vagyok.” Elkezd aztán diskurálni ördög-pokolról, diktálja belé nyakrafőre azt a mindenfélével összemiskulázott spiritust, (ő maga dehogy iszik!) míg aztán elhiteti vele, hogy megalégszik Iczig, ha szürit hagyja itt zálogba, megér az is 15 pengőt. – Emberünk, úgyis fel van hevílve, rááll az alkura.

Megint hosszú diskurzus, itatás, hízelgés. – Majd megint előáll Salamon:

„Mit gondol kend? kendnek majd 15 pengőt kell egyszerre adni, ha szürit ki akarja váltani; nehéz lesz az, nincs az embernek egyszerre annyi pénze. – Van most kendnél 5 forint, fizesse azt le előre, akkor csak tízzel tartozik, azt könnyebben lefizetheti!”

István, kiről Salamon már gondoskodott, hogy a maga eszén ne gondolkodhassék, bolondjába elfogadja az ajánlatot, belátja, hogy könnyebb tízet fizetni mint tizenötöt, odaadja az 5 pengőt, a zsidó készítette záloglevelet aláírja úgy a hogy. –

Már most emberünknek nincs se 5 forintja, se szüre, – hanem tartozik a zsidónak 10 forinttal, a mit pár év múlva egész gazdasága követ. – Tudja nagyon, hogy rá van szedve, de hogyan – azt nem bírja kifundálni.

N. P. medikus.

Hangok a vidékről.

– Nyílt levelek a szerkesztőhöz. –

Kis-Körös.

T. képviselő úr! Múltkori levelemben megígértem, hogy az itt lakó Makkabaeusokról írni fogok, kiknek szaporodása községünkben napról-napra nagyobb mérvet ölt, és pedig részint születés, részint bevándorlás által. S ily bevándorló Viczel Lipót és ipa Klein (Tolnamegyéből Bölcskéről), a kik midőn régi fészüket bemocsolták, új fészek rakásához fogtak itt, s rövid idő alatt százezerekre halmozták fel kincseiket. A főtéren az iskolák mellett van vegyes kereskedésük, s ha az iskolás gyermek a náluk vett rősz tollat vagy irkát vissza viszi, simpliciter kilölik.

Volt ezekkel apámnak a télen számadása. A gabnának csak 4-5 métermázsáját akarta Viczel eltagadni. (Képzeltetni a szegény paraszttokkal! számadásait.) A faszámlában (atyám fakereskedő) volt egy tétel 60 deszkáról, mely a zsidó ipa házához lett elvive; erre Viczel azon állítását tette, hogy a deszkák árát kifizette, s állítását esküdözés és átkozódással erősíté; később azt mondta, hogy felét ő, felét ipa fizette ki, és végre kisült ipa állítása szerint, hogy ő kifizette vejének Viczel Lipótnak, de veje nem fizette ki apámnak.

Egy másik bevándorló zsidó Klein Márton, máskép Hétmenkös; ez egynéhány éve rongyokba burkolt rühes testén kívül (mert azon időszakban jött, mérvben e faj megszokott rühesedni,) egyebet ide nem hozott, s pár évig gazdagabb zsidó iczéseként szerepelt. – A városi regálé újból haszonbérbe adandó lévén, Klein azon helyiséget, melyben lakott, a város tulajdon házáat, a regálé joggal kibérelte, s nemsokára az akkori bíraktól meg is vette, a kik, habár az árát ki nem fizette is, az adásvételi szerződést megkötötték vele, melynek alapján a házat felesége nevére átírtá s a városnak vagy 300 firtja ott vezett. S most a régi ház helyén egy csinos lakházat építetett fel, de a bitang nem élvez benne, mert gutautés folytán kiadta fekete lelkét. (Tehát a gutautés erősebb a menykőnél.)

Ily bevándorló Szilaj Schwarcz, a ki háromszor bukott lett, s mégis 70-80 ezer firt vagyonnal bír.

De hány bevándorló van itt még, kikről most hallgatok, s áttérek a benszülettekre, s ezekről is mielőtt írnék, érdemesnek tartom megemlíteni az itt lakó rabbit, Rubinsteint, ki egy szót sem tud magyarul, csak németül, miből kifolyólag az itt lakó zsidókról csak annyit mondok, hogy a hol fejétől bűdös a hal, ott kutyából soha nem lesz szalonna. Jövőre folytatom.

B. Gyurián Pál.

Kis-Körös.

Tekintetes szerkesztő úr! – Mielőtt t. uraságod becses „12 röpirat”-ából csak egyetlen egyet is olvasni szerencsés lettem volna, már azelőtt foglalkoztatott egy eszme. Ez eszme az úgynevezett „fogyasztó egyesület, raktárral” (societa di consumo) megalapítása, melyet én csak úgy lassan kezdek terjeszteni; s mely eszme oda irányul, hogy annak tagjai a zsidótól semmit ne vásároljanak. Városunkban több úri emberrel közöltem is eszmémet, de ez azoknál, a helybeli gyógyszerész urat

kivéve, pártolókra nem talált. Mentem tehát tovább a magam útján az iparos osztály és a telkes gazdáknál puhatolózni, s úgy látszik ezek közt az eszme jó földbe elvetett mag fog lenni; mert habár a kis-kőrösi „iparos olvasó egyesület” f. évi febr. 22-én tartott bizottmányi gyűlésén ebbeli indítványom 3 tag támogatása mellett is korainak mondatott ki, annyit mégis köszönhetek indítványomnak, hogy a kör elnöksége kimondotta egy „Önsegélyző-egyesület” alapítását, melynek terve a legközelebbi rendkívüli közgyűlésben körül fog iratni.

És most elsorolom röviden, miért óhajtanám én a fogyasztó egyesület megalapítását?

Akarom azért, mert Kis-Kőrösön St-ger Mózes rövid idő alatt az alább elősorolt, volt elsőrendű gazdákat juttatta tönkre; s habár ellene ezelőtt néhány évvel több mint 30 fenyítő vizsgálat folyt csalásért, s habár Kalocsán vizsgálati fogságban csukva is volt, úgy látszik az „Alliance Israelite” segítségével és „a szolgabíró, járásbíró, törvényszék itt van,” (ekkor zsebeire szokott mutogatni,) kifejezéseivel be is bizonyította, hogy pénz az isten; pedig úgy ne legyek antisemita mint igaz az, hogy Kis-Kőrösön Krizsan György, Oroszi András és István, Gombár János és Pál (Mih. fia) testvéreket, Vadkerten Kram Imre volt első rangú gazdát koldusokká tette, ezek az ő áldozatai.

Folytak még ellene következő ügyekben bűnfenyítő perek: Csúri Pál részéről váltóhamisítás és csalás, B. Gyurjan János kötelezvény hamisítás és csalás, – Frolya János zsarolás és csalás, – Kurucz István okirat-hamisítás, és csalás, – Lombár János (Mih. fia) két hasonló ügyben, Krizsan György zsarolás és csalás, Csóvári István okiratkoholás és csalás, kis-kőrösi lakosok; – Eifert János okirat hamisítás és csalásért, vadkerti lakos részéről. Ez ügyek mind egy ügyvéd által lettek beadva; hátha még B. és Sz. ügyvéd úr nyilatkozni akarna, akkor a félfüzet St-ger Mózes elleni vádlók nevei és a vádak megnevezésével telnék meg; de ő azért sétál szabadon, és a gojrról szebb kifejezése nincs, mint „gaz nép”.

Ennyit izleltetőül, jövőre majd többet böngészek a t. szerkesztő úr kegyes engedelmével. (Mindig szívesen látjuk. – Szerk.)

y- y·

Szilas-Balhás. (Veszprémmegye.)

Tekintetes szerkesztő úr! – Néhány évvel ezelőtt „nagy”-nak nevezett, különben is népes községünk csaknem összes lakossága nevében egy keresztény gyógyszerész, megyénk egy legrégebbi családjának sarja, folyamodott a kormányhoz egy gyógyszer-tár felállításáért. A községi dakter zsidó megáldva levén számos Hebron-rózsával, ha a gyógyszerész megnyeri az engedélyt, a rózsák el lettek volna ütve a gyógyszer-kotyasztástól. Mi, a község zöme, közel hatezer lélek, feltétlenül akartuk; igen ám, csak hogy a dakter uramnak a körülmételetlenekkel együtt volt közel kétszáz zsidaja: vota non numerantur. Mikor báró Kemény Gábor, az akkori belügyi államtitkár, a kivonás műtétét megcsinálta, nemcsak hogy kihúzott 6000-et 200-ból, de még azonfelül nagy summája maradhatott, mert a 6000 mind nullává változott. Nagyön ráparancsolt azután a magas kormány a közegekre, a közegek meg a népre, hogy akár van bizalmuk a dakterben akár nincs, a kotyvadékat fogyasztani

kell ám; mert ha nem, hát lesz citatio Enyingre quantum satis; az igaz, csakhogy majd egyszer mégis oda jutnánk ám, hogy most már nem megy, a ki lelké van!

Mit cselekednek hát a mi körülmetélt és körülmetéletlen zsidaink? Azt a mit a jó korcsmáros szokott, ha a savanyu bort nem akarják inni vendégei: másik üvegbe önti. Maguk folyamodtak gyógyszerertárért! Hogy a nép nevében-e? alig hiszem; meglehet, hogy egynéhányat megcsíptek a „12 röpirat” mondásaként „igavonó marhának”. Most már hát lesz ám gyógyszerertár, lesz ám, még pedig két ok miatt: 1-ször azért, mert a leendő gyógyszerész alig látott keresztvizet; lesz egy nyúzó helyett kettő. 2-szor azért, mert a dakter valami rebachot akar általa csinálni. Pedig mind meg vannak ám most is azok az okok, a melyeket akkor a böles zsidó-választotta előjáróság a gyógyszerertár ellen kifundált; t. i. ha 100 vagy 1000 évig meglehetett a község gyógyszerertár nélkül, miért ne lehetne meg ezután? Továbbá, ha gyógyszerertár fog felállítatni, akkor a dakter elszökik stb. Csakhogy most már zsidó érdek ám a gyógyszerertár, most már nem lehet meg a község a nélkül; meg attól sem kell félni, hogy a dakter jó szántából elszökik. Nagyon hisszük tehát, hogy ilyen nyomós okoknál fogva nem fogja a magas kormány megtagadni az engedélyt, mi pedig, a nép, azután nyöghetjük az atyai gondoskodást.

Kégli Gyula.

Pankota. (Aradmegye.)

Tekintetes szerkesztő úr! – Tisztelettel kérem, miszerint alábbi soraimat legyen szíves nagybecsű füzetekben közlésre méltatni. Farkas István alelnök beszéde a pankotai polgári olvasóköriben, a folyó évi márczius 15-én megtartott esztély alkalmával.

„Tisztelt uraim és polgártársaim! – Nekem, e város egyik legénytelenebb polgárának jutott a feladat, hogy a mai nap, mint a magyar hazára s annak minden polgárára örökké emlékezetes nagy nap jelentőségét rövid vonásokban ecseteljem, mely feladatot szívesen teljesítem annyival inkább, mert ez által hazám s a keresztény társadalom iránti kötelességem egy részét alkalmam van leróni. De csakis egy részét, mert uraim, bár jós nem vagyok, de a történetek s lezajlott események, melyek az egész keresztény világban méltó felháborodást szültek, arra engednek következtetni, s azt sejtetik, hogy oly napok előestéjén állunk, melyekben már a közel jövőben minden egyes honpolgárra nagy kötelességek teljesítése vár.

Miután azonban nem vagyok a szó embere, mert nem jutott az a szerencse osztályrészemül, hogy annak idején megszerezhettem volna azt a szellemi alapot, mely az életnek egyik legnagyobb becsű fő kelléke, mert az élet iskolájára voltam utalva, melyben 16 hosszú évig hurczoltam a vándortarisznyát, a hol is tanárom volt a sors, tankönyveim az élettapasztalat: annál fogva, ha a mai nagy nap jelentőségét ehhez méltói ag ecsetelni eléggé képes nem volnék, úgy tisztelt polgártársaim szíves elnézését kérem.

Uraim! Azt hiszem felesleges részleteznem, (mert hiszen vagyunk még sokan, kik élő tanúi lehetünk azon kornak,) hogy az 1848. márczius

15-ke volt a magyar nemzet újjászületésének nagy napja. Azon nap volt az, a midőn mint egy varázsütésre széttörtek a rabigák, s lehulltak a magyar nemzet lábairól a szolgaság lánczai. Tehát csakis egy kis rövid összehasonlítást kísértek meg az 1848. márczius 15-ke és a jelen márczius 15-ke közt. Vagyis mit mondok? Hiszen azt összehasonlítani nem is lehet, tehát csak párhuzamot vonok a múlt és jelen közt.

1848. márczius 15-én, midőn a szabadság derengő napja felragyogott, az általános öröm s a honszerelem szent tüze hevített minden keblet, s ma, mint a hírlapokból is tudjuk, Magyarország szorgalmas munkás népe 100-ával 1000-vel hagyja el e kedves hazát s megy tul az Oczeánon jobb hazát keresni. – Akkor a remény boldogító sugara egy jobb jövőre nézve honolt minden honfiúi kebelben: ma az általános desperáció mint hivatlan vendég ütötte fel sokakra nézve végzetes tanyáját. Akkor a honfiúi öröm hangjai zendültek meg mindenfelé: ma az általános keserűség panaszhangjai hallatják magukat mindenünnen. – Akkor az iparososztály törvény által meg volt védve a kontárok s az ipartbitorlóktól: ma ugyancsak törvényileg prédaképen odalöketett az ipartbitorlóknak. Akkor a honfiúi erény s becsület teljes pompájában díszlett: ma a rebach s gseftelés jutott előtérbe. Akkor a szent szabadságért lelkesülni tudó ifjúság karjait Kinizsi ereje dagasztá: ma az elcsenevészedett lomhaság szomorú jelei észlelhetők. Akkor vitézség és bátorság jellemezte a magyart: ma a tétlen meghunyászkodás fásult közönye vett rajta erőt. Akkor a szívhez szólt lelkes szavak megtették a hatást: ma a szavak elvesztik jelentőségüket. Akkor a szent szabadságért síkra szállt vezérférfiait megértette a nép, s kész volt nagy tettekre: s ma nagyon nehéz zsibbadt aluszékonyságából még csak ébredésre is bírni.

Vessünk most már egy pillantást (mert éppen nem érdektelen) az 1848 előtti időkre is. Akkor ugyan a köznép jobbágya volt földesurának: ma rabszolgája a sémitának. Akkor a nép tudta, hogy kiki hány napot tartozik szolgálni az uraságnak: ma nincsen száma a szolgaság napjának. Akkor a nép tudta, hogy miért szolgált: ma fejét vakarva tündödik, hogy hogy is jutott a szolgaság hálójába? Akkor a népet ha rősz év vagy elemi csapás érte, földesura adott kenyeret jobbágyának: ma is ad a zsidó 100 perczentes uzsorára. Akkor, ha falvakat vagy egyebeket tűzveszély ért, adott fát az akkori uraság ingyen, hogy házaikat újból felépíthessék: ma is ad a zsidó bérlő vagy birtokos kifosztott áldozatának – koldusbotot.

Uraim! A honfiúi aggodalom görcsös fájdalma, melyet szivem azon részében érzek, a hol az igazi honszerelem tüze ég, nem engedi tovább folytatnom a hasonlatosságot, vagyis párhuzamot a múlt és jelen közt. De meg nem is akarom becses figyelmöket hosszasan igénybe venni. Mert ha elkezdeném a forráson azt a bűnlajstromot az igazság aczélvésőjével feszegetni, melyet közös ellenségünk hosszú évek során át erkölcsi és anyagi megrontásunkra ellenünk elkövetett, s a mely részint élettapasztalataim, részint olvasás folytán megczáfolhatlan tényként birtokomban van, akkor azon bűnlajstromnak csak röviden való megérintése is nem órákat, hanem napokat venne igénybe. Tehát csakis dióhéjba szorítva, azon indítványt vagyok bátor tenni; melyre különösen felhívom önök figyelmét, azon reményben, hogy ezen felhívásom nem lészen kiáltó szó

a pusztában, miszerint alakítsunk egy, a mai kornak megfelelő keresztény védszövetkezetet. Ha ez azonban a kívánt sikerre nem vezetne, illetőleg ha a zsidó fűrfang ezen is túljárna, kísértünk meg mindent törvényes utón saját létfenmaradásunk s utódaink érdekében. Sűgiük fülébe azon férfiúnak, kit bizalmunkkal megajándékoztunk, illetőleg képviselőnknek, – de úgy hogy megértse, – hogy legyen választói érzületének illető helyen hü hangadója, illetőleg azok méltó óhajának s vasakarátának aczélrugója. Ez által megzörgetnénk a magyar képviselőház ajtait, a minék hangja eljutna még a trón zsámolyáig is. S ha így aztán törvényes utón mindent megkísértettünk, s mindennek daczára azon keserű meggyőződésre kellene jutnunk, hogy minden törekvésünk a zsidó fűrfang aljas zátonyán hajótörést szenvedett, tehát immár sem törvényhozás, sem kormány, sem isten nem segít, akkor uraim, ha a végkeseredés folytán.....

Vagy legyen igazság, hogy a becsületes munkás s az iparos legyen védve a véredek és sirturó hyénák csalásai s fosztogatásaitól, vagy vesszen a világ.

Elsoroltam uraim a hasonlatosságot vagyis párhuzamot a múlt és jelen közt, mely elég fekete valóságban tárul elénk. Engedjék meg most már, hogy egy pár kérdést koczkáztassak, és arra, kérem, feleljenek.

1) Akarják-e, hogy utódaink az őseinktől öröklött szent szabadság helyett zsidóabszolgaságot nyerjenek örökségül?

2) Akarják-e, hogy utódaink áldás helyett átkot szórjanak sírhalmaink felett? – Nem és százezerszer nem!

No hát, ha nem akarják, védelmi állást kell foglalnunk azon veszélyes fájjal szemben, mely az egész keresztény társadalmat felfalással, tehát dicstelen enyészettel fenyegeti, mert különben a zsidójárom testet és lelket ölő pokolgépezetének fojtó hurka elől nem leszen menekvés.

Tegyük tehát emlékezésre méltóvá a jelen márczius 15-étaz utókor előtt az által, hogy tüzzünk ki egy zászlót, melyre e szó legyen felírva: keresztény védszövetkezet, – s aztán sorakozzanak uraim minél nagyobb számban e zászló alá mindazok, kik még nem jutottak a zsidók hálójába, s kik még abból kibontakozni képeseknek érzik magukat, es becsület-szavukkal, sőt írásbelileg is kötelezik magukat, hogy zsidóval soha semmiféle üzleti viszonyba nem s összeköttetésbe nem lépnek. Ha ezt megteszik és megtartják, akkor vigasztaló anygalként feléled bennünk a remény szikrája arra nézve, hogy a késő utókor hálásan fog visszaemlékezni az 1883. márczius 15-ére, s utódainknak nem leszen okuk áldás helyett átkot szórni sírhalmaink fölé.

Ennyit a mai nap jelentőségére nézve, uraim, s most szíves figyelmökért köszönetet mondok.”

Általános dörgő éljenzés!

L.

I r o d a l o m.

Beküldetett Garay Alajos „Életrajzok” című füzetes vállalatának III-ik füzete, a melyben Guttmann J. és Zsengeri Samu vidéki zsidó újságírók viselt dolgai is vannak ismertetve. Az egész füzet a zsidókér-

déssel foglalkozik. Üdvözljük e téren a derék szerzőt, a ki plébános levén Duna-Szekcsón, saját észleleteiből és közvetlen tapasztalásból ismeri azon pusztításokat, melyeket a zsidóság a nép körében előidéz; s azért úgy látszik feladatául tűzte ki szembeszállani ezen, népét megrentő fajzatnak üzelmei ellen. Bár minél többen követnék kartársai közül az ő példáját. Hisz maga Krisztus is, a mikor kellett, a korbácsot vette kezébe a kufárok ellen, s a farizeusok, a kiket ő oly keményen ostorozott, – kik és mik voltak mások, mint a mai zsidók ősapjai és előképei?

A beküldött füzetből a többi közt kiváló aktuális érdekekkel bír a következő passzus:

„Igen, alig van vidék, mely nem tudna a tiszta-eszlári esettel hasonlólókról beszélni, mert megtörténtnek hiszi s vallja; és pedig köztük oly egyes tények is, melyek vagy babonára, vagy rituális ténykedésre mutatnak.

Előttünk hiában takargatják, szépítgetik, ferdítgetik, palástolgatják az ilyen ügyeket; vannak dolgok, melyeket nagyon világosan lehet látni. A vidéken mi igen sokat tanultunk a tiszta-eszlári esetből. Nevezetesen:

a) Megtanultuk, hogy hazánkban a zsidóság első s legpártfogottabb osztály, melyet igen hatalmas tényezők pártolnak, és a közigazgatási s igazságszolgáltatási gépezetet is működtetik érdekében.

b) Megtanultuk, hogy ezt még a rongyszedő zsidó is tudja s érzi, és adandó alkalommal igénybe is veszi; mert ismét tudja, hogy a pénz a legnagyobb hatalom, melynek a császárok, királyok, fejedelmek, kormányok, országos képviselők és sok-sok más hatóság hódol, sőt, hogy pénzzel még fényes és izmos hadseregek is leverhetők.

c) Megtanultuk, hogy a zsidónépség előtt nincs lehetetlen; a mi ma fehér, az holnap fekete s viszont; a meggyőződés fikció, füst és árnyék; a mit ma a királyi alügyész rituális gyilkosságnak vall, már holnap nem az, holnapután meglehet, hogy nem is gyilkosság, hanem valami véletlenség, melynek még neve sincs, és így a bünyefenyítő törvényszék elé nem tartozik.

d) Megtanultuk, hogy a zsidó gyilkosok védelmére sietnek, törtetnek magyar hazánk kóser és nem kóser törvénytudói; mert tudják, érzik és tapasztalják, hogy a nervus rerum gerendarum készen várja őket; tudják, hogy a Kahal azon bánya, melyből ugyan nem nyers valószágban, hanem tükörfényesen és fölcziczomázva udvaroltatnak maguknak az aranyok és dámás-bankók.

Végül: igen-igen sokat tanultunk, a miket egy lélekzet alatt el nem lehet mondani, hanem úgy apránként napfényre fogunk hozni a zsidók nagyobb dicsőségére.” –

Az „Életrajzok” 10 füzete megrendelhető a szerzőnél, Duna-Szekcsón 2 ft előfizetési áron. Egy füzet ára 20 kr.

Vegyesek.

– A Chemnitzben tartandó második zsidóellenes kongresszus f. é. ápril 27. és 28-ik napjaira halasztatott el.

— Parisban L'Auverge A., a „Le propagateur Picard” című lapnak főszerkesztője — németországi lapok tudósításai szerint — közelebb egy antisemita lapot indít meg, a mely francia, orosz, spanyol és német nyelveken jelenik meg.

— A „Kecskeméti magyar védegylet” alapszabály-tervezetét a belügyministerium némi módosítások eszközzése végett visszaküldtén, a kívánt módosítások megtétettek, s az alapszabály-tervezet újból felterjesztett a belügyministeriumhoz. Az ügynek illetően állása mellett teljesen indokolt az a föltevés, hogy az alapszabályokat a kormány jóváhagyni fogja.

Felhívás.

Miután pártunknak koalícionális (pártszövetkezeti) alapon leendő országos szervezése előmunkálataihoz szükséges magunkat itt a központon eleve tájékoznunk az iránt, hogy melyek azon választókerületek, a melyekben antisemita képviselőjelöltek a jövő évben a siker kilátásával felleptethetők lesznek: ennél fogva a központon már eddig bírt adatok kiegészítése céljából felhívom vidéki t. elvtársainkat, hogy illető kerületeik e részbeni viszonyairól lehetőleg kimerítő tudósításaikat hozzám vagy Ónody Géza s illetőleg Simonyi Iván barátaimhoz beküldeni szíveskedjenek.

Az e tárgyú levelek egészen bizalmas jellegűek lévén, természetesen, hogy azok hírlapi közlés tárgyát sem fogják képezni.
Istóczy Győző. I

U. i. Kéretnek az elveinket osztó lapok t. szerkesztőségei ezen felhívásnak szíves lenyomatására.

Levelezőlap,

M. J. úrnak Nyíregyháza. Szívesen beleegyeznék abba, hogy a „12 röpirat”-ból a forrás megnevezése mellett, egyes cikkek átvétessenek. Úgy hisszük, ezzel a levélben óhajtott cél is el lesz érve. Az országos szervezkedés szükségét mindenki érzi; csak az erre alkalmas időpontot kell bevárni. Csak kitartás!

A januári füzetünkben kitűzött pályázat eredménye, közbejött akadályok miatt csak a májusi füzetben fog kihirdettetni.